*כאיסורו מה איסורו בכזית אף חזרתו בכזית. תניא ר' נתן אומר זה וזה כשתי ביצים ולא הודו לו חכמים: והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון מאי יקרות וקפאון אמר ר' אלעזר זה אור שיקר בעולם הזה וקפוי לעולם הבא ר' יוחנן אמר אלו נגעים ואהלות שיקרין הן בעוה"ז וקפויין הן לעולם הבא ור' יהושע בן לוי אמר אלו בני אדם שיקרין הן בעולם הזה וקפויין הן לעוה"ב *כי הא דרב יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד, כי הדר, אמר ליה אבוה מאי חזית? אמר ליה: עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה. אמר לו בני עולם ברור ראית, ואנן היכי התם? כי היכי דאיתו אנן הכא, הכי איתינן התם ושמעתי שהיו אומרים *אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ושמעתי שהיו אומרים הרוגי מלכות אין אדם יכול לעמוד במחיצתן (ומאן) נינהו: אילימא ר"ע וחביריו, משום הרוגי מלכות ותו לא? אלא הרוגי לוד: ביום ההוא יהיה על מצלות הסוס קדש לה' מאי מצלות הסוס? א"ר יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים עד שהסוס רץ ומציל תחתיו ר' אלעזר אמר כל מצילות שתולין לסוס בין עיניו יהיה קדש לה' ור' יוחנן אמר כל ביזה שבוזזין ישראל עד שעה שהסוס רץ ומציל יהיה קדש לה'. בשלמא למאן דאמר כל ביזה שבוזזו ישראל היינו דכתיב והיה הסירות בבית ה' כמזרקים לפני המזבח אלא למ"ד בהנך תרתי מאי והיה הסירות בבית ה'? מילתא אחריתי קאמר דמתעתרי ישראל ומתנדבי ומייתי. בשלמא למ"ד ביזה היינו דכתיב ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות אלא למ"ד הנך תרתי מאי ולא יהיה כנעני? א"ר ירמיה אין כאן עני, וכנעני מנלן *דאיקרי תגר דכתיב וירא שם יהודה בת איש כנעני מאי כנעני? אילימא כנעני ממש אפשר בא אברהם והזהיר את יצחק, בא יצחק והזהיר את יעקב ויהודה אזיל ונסיב? אלא אמר רבי שמעון בן לקיש בת גברא תגרא דכתיב כנען בידו מאזני מרמה ואיבעית אימא מהכא אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ: והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אטו האידנא לאו אחד הוא? אמר רבי אחא בר חנינא לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה *על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת לעולם הבא כולו הטוב והמטיב ושמו אחד מאי אחד אטו האידנא לאו שמו אחד הוא? א"ר נחמן בר יצחק לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת אבל לעולם הבא כולו אחד *נקרא ביו"ד ה"י ונכתב ביו"ד ה"י *סבר רבא למדרשה בפירקא, א"ל ההוא סבא לעלם כתיב ר' אבינא רמי כתיב זה שמי לעלם *וזה זכרי לדור דור אמר הקב"ה לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב אני ביו"ד ה"א ונקרא אני באל"ף דל"ת:

הדרן עלך אלו עוברין

*מקום *שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות, עושין, מקום שנהגו שלא לעשות, אין עושין. ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין או ממקום שאין עושין למקום שעושין *נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם ואל

זכריה יד
שם
שם
שם כא
בראשית לח
הושע יב
ישעיה כג
זכריה יד
שמות ג

כאיסורו. של חמץ ובשר קודש כמו משנפסל ביוצא אסור באכילה: **יקרות וקפאון.** איידי דאיירי בירושלים ביציאות שעריה דקתני וכן מי שיצא מירושלים כו' פתח בהא פרשתא דבעינן למימר קמן שעתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים: **אור שיקר בעולם הזה.** כשחמה מאירה בגבורתה ואורה גדול אותו תורה אור חשוב ויקר שלא יהא קפוי וקל לעולם הבא, כל דבר קל קרי קפוי לף על המים ויצף הברזל מתרגמינן וקפא פרזלא (מלכים ב ו): **בני אדם שיקרים.** עשירים וחשובים ואינן טובים למקום: **איתנגיד.** גוע ופרחה רוחו: **עליונים למטה.** אותן שהיו כאן חשובים ראיתי קלים: **ואנן.** תלמידי חכמים היכי איתינן התם: **הרוגי מלכות ותו לא.** לא היתה בהן מעלה אחרת שיחשבו עליה אלא זו בלבד: **הרוגי לוד.** שני אחים היו שמסרו עצמן *על ישראל שהודו על עצמן הריגת בת מלך שהיו מטילין אותה על כל ישראל: **עד שהסוס רץ ומציל.** כשיעור מהלך הסוס עד חצי היום ולשון מציל שמצילו תחתיו שכל שעות היום חמה נוטה לצדדין ולצל האדם ולצל הבהמה נוטה לצידו: כשחמה במזרח צל האדם למערב אבל בחצי היום חמה עומדת באמצע הרקיע בראש כל האדם וצל הסוס תחתיו כפי' ר' מכיר זצ"ל מצאתי: **כל מצילות.** כלומר שתולין *לסוס לנוי ולקשקש לשון מצלתים (ד"ה א יג): **יהיה קודש לה'.** שיתנדבו ישראל נדבותיהן למקדש: **כל ביזה שיבוזו ישראל.** מן הנכרים ביום אחד עד חצות יהיו קודש לה' שיביאום נדבה למקדש: **הסירות כמזרקים.** אף הסירות יהיו של כסף ושל זהב שתהא שם ביזה רבה להקדש: **מאי והיה הסירות כמזרקים.** הא במצילות הסוס ליכא הקדש כולי האי: **דמיעתרי ישראל.** יתעשרו ישראל ובשורה אחרת היא: **כנעני.** לא יהיו צריכין גזברין לעשות סחורה בנכסי הקדש לפי שיהא שם עושר גדול מן הביזה: **בא אברהם והזהיר את יצחק.** שהשביע לאליעזר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני (בראשית כד): **ויצחק את יעקב.** לא תקח אשה מבנות כנען (שם כח): **כולו הטוב והמטיב.** שאין שם בשורה רעה: **למדרשיה בפירקא.** קרייה דיו"ד ה"י דארבע אותיות דרשיה וטעמיה התלויים בו: **לעלם כתיב.** זה שמי לעלם חסר וי"ו לשון העלמה: **כתיב זה שמי לעלם.** בהעלמה וכתיב זה זכרי דמשמע קרייה ולא העלמה לשון אחר כיון דכתב זה שמי פשיטא דזה זכרי היאך יקרא אלא בשמו: **לא כשאני נכתב.** שני שמות לימדו שם הכתיבה ושם הקרייה:

הדרן עלך אלו עוברין

מקום שנהגו. עד חצות. חצי היום: **שלא לעשות.** כדי שלא יהא טרוד במלאכה וישכח ביעור חמצו ושחיטת הפסח ותקון מצה לצורך הלילה דמצוה לטרוח מבעוד יום כדי להסב מהר כדאמר בפ' בתרא (דף קט.) חוטפין מצה בלילי פסחים בשביל תינוקות שלא ישנו: ואל

מקום שנהגו. אור"י בשם ריב"א דמפרש בירושלמי מאי שנא ערבי פסחים משאר י"ט משום דזמן הפסח מחצות ואילך, ואף יחיד קאמר התם, בשאר ימות השנה ביום שמביא קרבן אסור במלאכה ופריך אם כן יהא כל היום אסור כמו יחיד שמביא קרבן ומפרש התם משום דראוי להקריב משחרית אבל פסח אינו יכול להקריבו אלא אחר חצות כדנפקא לן מבין הערבים ופריך אם כן קרבן תמיד שהוא לכל ישראל וקרב בכל יום יהא בכל יום אסור במלאכה ומשני שאני תמיד שהתורה הוציאה מן הכלל דכתיב ואספת דגנך ואם כל ישראל יושבים ובטלים מי יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה דאף בזמן הזה דליכא הקרבה כיון שנאסר אז, אסור לעולם: העושה

[לקמן קיח.]
ב"ב י:
[תענית יח:]
[מ"ק כח. כתובות עז: ב"ב י.]
[ב"ב עה.]
[ברכות נד.]
[נכתב ביו"ד ה"י תקרא ביו"ד ה"י כך הוא נכון וכ"ה בילקוט שמות רמז קס"ה]
יבמות יג:
חולין:[קיז.]
[נ"ל מאן]
קדושין עא.
ס"א וכתיב

א א מיי' פ"ח מהל' י"ט הל' יח כ סמג לאוין עה טוש"ע או"ח סי' תסח סעיף ג ד:

גליון הש"ס
גמ' א"ר ירמיה אין כאן עני. עי' שבת סג ע"א רש"י ד"ה לא יחדל:

נושא
ירושלים בעתיד ועוה"ב

מבנה
1) ג' פירושים על הפסוק "אור יקרות וקפאון"
2) אותם ג' אמוראים (בהיפוך) על הפסוק מצלות הסוס

מדרש
בנו של ריב"ל רואה את עולם האמת וחוזר ומדווח לאביו

מבנה
△-פרטי הדיווח

מבנה
△ אותם השמות שהופיעו לעיל ב-△ דורשים כאן הא דכתיב "מצילות הסוס" בפסוק בזכריה יד:כ

לא יהיו גזברים לעשות סחורה בנכסי הקדש לפי שיהיה שם עושר גדול מן הביזה

*מרחק ריצת סוס עד חצי יום

נושא
הסבר לפסוק: והיה ביום ההוא
1) ה' אחד
2) ושמו אחד

(כלומר היינו אחד - רק בשורה א')

מבנה
"לאו האידנא" שאלות על הא דכתיב "והיה ביום ההוא"... אטו האידנא אין ה' אחד ושמו א'

נושא/מבנה
◇ התחשבות במקום יציאה ובמקום הגעה בדין:
1. עשיית מלאכה בערב פסח
2. פירות שביעית

◆

רבינו חננאל

כנותר מה נותר איסורו בכזית דאכילה כתיב ביה אף חזרתו: וכיון שהזכיר אם לא עבר הצופים חוזר דש"מ עד הצופים מירושלים הוא חשוב הוצרך מהאי קרא והיה ביום ההוא יהיה על מצלות הסוס קדש לה' ואמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים עד שעה שהסוס רץ ומציל פי' חצי היום שהצל של סוס תחתיו ומפני זה פתח והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון פי' ר' אלעזר אור שהוא יקר בעולם הזה כלו כדכתיב (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור וכתיב (שמואל א ג א) ודבר ה' היה יקר בימים ההם קפוי הוא מצוי לעולם הבא וכל דבר מצוי ביד הרבים בזול הוא דכתיב (יואל ג א) ביום ההוא אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו ריש לקיש דרשו בתלמוד נגעים ואהלות שהוא יקר עכשיו כו' ור' יוחנן אמר אלו בני אדם שנראין בעולם הזה יקרים ונכבדים קפויים הם לעולם הבא כי הא דיוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש כאלו פרחה נשמתו איתפח אמר ליה אבוה מאי חזית אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה כלומר היקרים החשובים בעולם הזה כדכתיב (ישעיה יג יב) אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר ראיתי אותם תחתונים במדרגה התחתונה והיורדים בעולם הזה ראיתי בעליה למעלה מאלו אמר ליה בני עולם ברור ראית כלומר האמת שם הוא שהוא לשם עליון הוא העיקר אמר ליה ואנו אנה מקומנו אמר ליה אנו חשיבותינו התם כי הכא ושמעתי אשרי מי שיבא לכאן ותלמודו בידו יש מי שאומר שגורס על פה כי הלך תרסתו עמו ויש מי שמפרש מי שיבא בכאן ומעשיו מיסדים ותלמודו שקיים כל מה שלמד נמצא כאלו הביא ראיותיו עמו והרוגי מלכות אין כל בריה ולשון יכולה במחיצתן ואסיקנא לאו ר"ע וחבריו דהללו מעלתן גדולה זולתי מצות הריגתם אלא שני אחים שהיו בלוד בשעה שנמצאת בת קיסר הרוגה ובקשו להרוג כל יהודי בשבילה ואמרו שני האחים אנו הרגנוה כדי להציל כל ישראל ונהרגו הן וכו': והיה ה' למלך [על כל הארץ] ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד [יהיה] ה' אחד שאין שם בשורה רעה שצריך לומר ברוך דיין האמת אלא הטוב בכל שהכל טוב שאין שם רע ושמו אחד כר"נ בר יצחק דאמר בעולם הזה שמי נכתב ביוד הא ונקרא באלף דלת אבל בעולם הבא כולו אחד כשאני נכתב כך אני נקרא: רבה סבר למדרשה בפירקא ולגלותו א"ל ההוא סבא זה שמי לעלם חסר ו' כתיב כלומר עלמיה [וזה] זכרי כשאני נקרא עכשיו באלף דלת ובעולם [הבא] בשמי שנא' זה שמי לעולם:

הדרן עלך ואלו עוברין

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין כו' ומתמהי' מאי אריא ערבי פסחים אפי' כל ערובה נמי דתניא העושה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה